

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з курсу «Експертиза з охорони праці»
для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
напряму підготовки 263 "Цивільна безпека"**

Харків 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з курсу «Експертиза з охорони праці»
для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
напряму підготовки 263 "Цивільна безпека"

Затверджено
редакційно-видавничою радою
університету,
протокол № 2 від 24.05.2018 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2018

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «Експертиза з охорони праці» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напрям підготовки 263 «Цивільна безпека». / Уклад. Райко В.Ф., Семенов Є.О. – Харків: НТУ «ХП», 2018. – 12 с.

Укладачі: В.Ф. Райко, Є.О. Семенов

Рецензент: Горбенко В.В.

Кафедра охорони праці та навколишнього середовища

1 ПЕРЕДМОВА

1.1. Метою навчальної дисципліни «Експертиза з охорони праці» є формування знань щодо здатності вирішення проблем і завдань по забезпеченню безпечного виконання робіт підвищеної небезпеки і експлуатації обладнання підвищеної небезпеки. Набуття практичних вмінь і навичок із оцінювання відповідності машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва вимогам чинних нормативних документів з охорони праці

об'єктами експертизи є:

- проектна документація на будівництво, розширення, реконструкцію, технічне переозброєння, консервацію і ліквідацію небезпечного виробничого об'єкту;

- технічні пристрої, вживані на небезпечному виробничому об'єкті;

- будівлі і споруди на небезпечному виробничому об'єкті;

- декларація безпеки і інші документи, пов'язані з експлуатацією небезпечного виробничого об'єкту.

Суб'єктами експертизи у сфері безпеки і охорони праці є:

органи державної влади, що приймають закони, постанови і підзаконні акти;

державна служба з питань праці України (Держпраці);

Вивчення дисципліни базується на знаннях одержаних у результаті вивчення таких навчальних дисциплін, як «Фізика», «Технічна

механіка», «Екологія», «Вступ до фаху», дисципліни усіх циклів професійної та практичної підготовки бакалавра.

Здобуті знання будуть використовуватись у подальшому при вивченні таких дисциплін: «Атестація робочих місць», «Соціально-економічні основи охорони праці», а також при державній атестації фахівців.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни ««Експертиза з охорони праці» є оволодіння, керуючись чинним законодавством України, методиками:

- імовірності виникнення потенційної небезпеки на промисловому підприємстві;
- оцінювання відповідності машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва вимогам чинних нормативних документів з охорони;
- оцінювання небезпеки процесів виробництва, використовуючи дані принципової технологічної схеми виробництва, характеристики основних технологічних процесів, дані щодо кількості, конструкції, ємності основних технологічних елементів;
- визначення відповідності технологічного процесу, обладнання, оснащення, інструменту і засобів контролю вимогам стандартів безпеки та нормативно-технічній базі.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні положення законів механіки, фізики, хімії,
- теоретичні та практичні аспекти технологічних вимоги до об'єктів галузі діяльності та їх специфіку:
- чинне законодавство, нормативні акти з охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища, вимоги ДСТУ, ДБН, ГОСТ, ТУ положення ЄСКД, ЄСТД для виявлення

порушень, які створюють загрозу життю і здоров'ю працівників або можуть привести до аварії, в умовах виробництва;

- нормативні акти щодо проведення ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

- особливості роботи як окремого обладнання (апаратів, машин тощо), так і їх груп (технологічних блоків) з урахуванням небезпечних властивостей речовин і матеріалів, що використовуються у виробництві;

- основні процеси, що відбуваються під час монтажу, експлуатації та ремонту машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва щодо можливості виникнення шкідливих і небезпечних виробничих факторів для розроблення профілактичних заходів, спрямованих на їх усунення;

- технічні вимоги до систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання та газопостачання в умовах виробництва у відповідності до вимог нормативно-правових актів з охорони праці;

- системи засобів захисту матеріалів, устаткування та працюючих в умовах виробництва;

- сучасні операційні системи та комп'ютерну техніку для вирішення інформаційних, інформаційно-довідкових, статистичних та комунікаційних задач ;

- уповноважені організації у сфері проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

вміти у відповідності до сфери діяльності (виробнича, соціально - виробнича, соціально-побутова) реалізовувати набуті знання щодо участі:

- у визначенні рівня безпеки потенційно небезпечних об'єктів і об'єктів підвищеної небезпеки;

- в організації і забезпеченні проведення експертизи проектів на будівництво об'єктів виробничого призначення з точки зору їх відповідності

вимогам охорони праці та проведення експертного діагностування обладнання і робіт та обладнання підвищеної небезпеки;

- у забезпеченні безпечних умов праці при експлуатації об'єктів виробничого призначення та обладнання підвищеної небезпеки ;

- у розробці проектної документації на об'єкти та обладнання підвищеної небезпеки з урахуванням вимог охорони праці.

- в організації експертизи діагностування об'єктів підвищеної небезпеки.

- у оперативно-методичному забезпеченні експертизи з охорони праці

Методичні вказівки передбачають самостійне вивчення актуальних питань відносно проведення експертизи з охорони праці

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточної навчальної програми і робочого плану, а також самостійне вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача. Крім того, забезпечує студентам, що навчаються за індивідуальними програмами, можливість виконання навчальних завдань за індивідуальною навчальною програмою з дисципліни «Експертиза з охорони праці», що відповідає кінцевим конкретним результатам індивідуального навчання.

2 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РОБОТИ

Результати роботи виконується у виді реферату за темою, яку видано студенту викладачем. Матеріал подається викладачу у виді надрукованого на принтері тексту формату А4.

Реферат повинен містити такі елементи:

- титульну сторінку,
- план,
- вступ,
- основну частину (розділи, пункти і підпункти),
- висновки,
- список використаних джерел,
- додатки.

3 ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Нормативно-правові акти з питань експертизи проектів. Література [1, 5, 4, 10, 11]
2. Завдання та порядок експертизи виробничих процесів та обладнання. Література [1, 3, 4, 10, 11]
3. Обстеження підприємств для виявлення робіт з підвищеною небезпекою. Література [5, 4, 10, 11]
4. Порядок визначення робіт з підвищеною небезпекою. Література [2, 3-4]
5. Отримання дозволу на експлуатацію обладнання підвищеною небезпеки. Література [2, 4, 3]
6. Технічне обстеження імпортного обладнання підвищеної небезпеки. Література [3, 4]
7. Вимоги до переліку та змісту документації, що надається в експертні організації. Література [5, 8, 10, 11].
10. Оформлення експертних висновків на відповідність об'єкту дослідження вимогам охорони праці. Література [3, 4]
9. Попередня експертиза (перевірка) проектної документації. Література [5, 2, 9]
10. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на будівництво. Література [5, 10, 11]
11. Авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з боку проектних організацій. Література [5, 10, 11]
12. Положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва. Література [5, 10, 11].

4 ІНФОРМАЦІЙНО – МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Закон України «Про охорону праці» від 21.11.2002 р. – Харків: Вид-тво «Форт», 2013.
2. Основи охорони праці: Навчальний посібник / За ред. проф. В. В. Березуцького. – Х.: Факт, 2007. – 480 с.
3. Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2012, № 927 (927-2012-п). Постанова від 26 жовтня 2011 р., №1107. Київ.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.05. 2004 р. ,№ 687.Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Київ.
5. Цейтлін М.А., Райко В.Ф., Шестопапов О.В. Проектування природоохоронних комплексів з використанням САПР /Навчальний посібник/. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – 224 с.
6. Інженерні рішення з охорони праці при розробці дипломних проектів інженерно-будівельних спеціальностей: Навчальний посібник / За ред. В. В. Сафонова. – К.: Основа, 2000. – 336 с.
7. Инженерные решения по охране труда в строительстве / Под ред. Г. Г. Орлова. – М.: Стройиздат, 1985. – 278 с.
8. Іванов В.М. Технічне діагностування підйимально-транспортних машин. Начальний посібник. – Х.: Форт, 2010. – 248с. ЗМ 1.2, т.8-11.

Додаткові джерела

9. ДБН А.2.2–3-2004. Состав, порядок оформления, согласования и утверждения проектной документации для строительства.

10. Методика проведення Державної експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво (реконструкцію, технічне переоснащення) виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці №95 від 30.09.1994).

11. Методичні рекомендації щодо розроблення та оформлення висновків експертизи для видачі дозволів Державним комітетом України з нагляду за охороною праці та його територіальними управліннями (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці від 14.04.2004р.).

12. <http://www.dnopr.kiev.ua> – нормативні документи.

Методичні вказівки
до виконання самостійної роботи
з курсу «Експертиза з охорони праці»
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
напряму підготовки 263 «Цивільна безпека»

Укладачі: РАЙКО Валентина Федорівна
СЕМЕНОВ Євген Олександрович

Відповідальний за випуск проф. Березуцький В. В.
Роботу до видання рекомендувала проф. Пономаренко О. І.
В авторській редакції

План 2018 р, поз.108
Підп. до друку 2018. Формат 60x84 1/12. Папір офсет.
Друк – різнографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,75.
Наклад 50 прим. Зам. № . Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХП».

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Друкарня